

plačevali, če njim je pred 7. letmi ona komisija zemljišče v višji red postavila; oni pa, ki so poprej razmerno preveč plačevali, ker so imeli svoja zemljišča v previsoki vrsti, bodo zdaj manje odrajtali, se ve da, če njim je komisija l. 1874 vrsto znižala. Zdaj že imate dotične pole v rokah pa si vsak lahko razvidi, v kateri red mu ta ali ona njiva, travnik ali gorica uvrstena je in naj reklamira, če se mu zdi, da se mu proti sosedu v resnici kaka krivica godi. Čas za reklamacije se je podaljšal do 31. maja 1881. Od onega dne pa bo vsaka stopinja celo zastoj. Dosti kaj se v tem obziru ne bo dalo napraviti; temu pazite bolj na to, da se Vam ne bo gde ktera parcela pričvrknola, koja ni Vaša. Kteri ne bo prav dobro oči odpiral, bode od nje najmanje svojih 15 let naprej plačeval, brez vsega vsmiljenja. Toliko za dnes, v prihodnjem „Gospodarji“ pa dalje.

Jos. Žitek.

Iz Koroškega. (Razne novosti). Vrlo katoliško-politično društvo dalo je sestaviti prošnje, ki bi naj šle pomoči iskat zoper stiske, katere tlačijo naše kmetijske ljudi. Razposlalo jih je potem vsem občinskim predstojništvom z dostavkom, naj jih podpisane vsak vrne, da se odpošljejo na dedično mesto. Prva prošnja zadeva šolstvo ter zahteva versko odgojo otrok, skrčenje šletnega šolanja v šestletno, uvedbo nedeljskih šol za 13 in 14letne učence, zmanjšanje stroškov pri šolskem nadzorstvu. Ovo prošnjo podpisalo je 47 srenj, med temi iz okrajnih glavarstev sv. Mohor 2, Celovec 11, Beljak 4, Velikovec 8, Wolfsberg 14, Spital 6, sv. Vid 2. Druga prošnja zadeva dotično nasledništvo na kmetih, razkosovanje grantov, preoblaganje z dolgovi, snovanje stalnih domačij; tretja prošnja meri zoper svobodno ženitovanje nemaničev. Tudi druga in tretja prošnja našli ste blizu iste podpisatelje, kakor prva. Odbor kat. društva je podpisane prošnje odposlal državnemu zboru in ministertvu! Želimo se vé da srečen uspeh. — Tudi pri nas so posestniki hudo zadolženi in cena grunta strašno pada; grajščino Reinegg 23.000 fl. vredno prodali so na javnej dražbi za 14.000 fl. Šole so pri nas zaporedom same mučilnice, uboga slovenska deca sliši v šoli od kraja do konca le nemško besedo; treba bode, da o tej krivici več pišemo v novine, da svet izvé, kako se koroškim Slovincem huda godi; kar zadušiti nam hočejo z nemškim podučilnim jezikom našo mladino. — Celovska hranilnica je v dobre namene razdelila 14460 fl. Od teh je puškarska šola v gornjem Borovju prejela v podporo 200 fl. — Obsojeni so bili: Franc Šober, zaradi tolovajstva in ubojstva 18 let v težko ječo; Liza Ebenberger 2 leti v težko ječo zavoljo detomora, Gisela Dimnik na 15 mesecev, ker je hranilnične knjižice in 250 fl. gotovine ukradla, Marija Konfoj na 3½ leta zaradi detomora, k smrti na vislicah pa železniški delavec Jožef Niedermüller, ker je svojega tasta ubil.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni zbor poprijel je se zopet svojega delovanja. Liberalec Lenz je hotel uvedene imeti poštne hranilnice, t. j. da bi ljudje lahko pri poštinih uradih vlagali prihranjeni denar pa tudi ondi si izposojevali; večina je nasvet prepustila ministru, naj si o njem glavo beli, kakor hoče. Liberalcem se pač vedno sanja o samem kreditu, a ravno kredita imamo povsod preveč in delamo dolgove; sploh pa bi „poštne hranilnice“ pomnožile število uradnikov, kojih že imamo itak dosta. Sedaj je se začelo obravnavati o hišnem davku, naši poslanci delajo na to, da bodo bogatini zadeti v prvi vrsti in prenehajo predprave n. pr. v Trstu. Potem pride proračun za l. 1881 na vrsto. Poročevalec grof Henrik Klam-Martinec nasvetuje „potroške nastavitve na 463 milijonov, dohodke na 409 milijonov; deficit ali pomanjkljivost na 53 milijonov, ker je meseca maja od liberalcev najeti dolg 20 milijonov plačati; z naprej se mora resno od ministrov tirjati, da se uprava spremeni in tukaj denarjev prihrani, tudi je treba gruntinim in hišnim posestnikom bremen polajšati a večih davkov naložiti kapitalistom“. Vsak poštenjak temu pritrdi tem bolj, ker je finančni minister predložil črte postav o borznem davku in preuredbi desetka. Hvala Bogu! Gosposka zbornica je rok reklamacijam zastran gruntne davka do 31. maja podaljšala. Želimo še, da odobri g. Lienbacherjevo olajšavo šletnega šolanja. — Smrt je pobrala 2 odlična liberalca, baron Kravs in dr. Brestel, bivši liberalni finančni minister je umrl. Ta mož je ministroval, ko so sklenoli nesrečno uravnava zemljiškega davka l. 1869. — Dunajski študentje so uže kaznovani zavoljo nesramnega rogovilstva zoper g. Lienbacherja; vlada jim je bralno društvo: „Lesehalle“, pravo prusačko gnjezdo, zatrla. Izmed 14 zaprtih dijakov bilo je 9 judov. — Dunajski zaumrl kardinal-nadškof je v poroki zapustil 300.000 fl. dijaškemu semenišču, svojim sorodnikom le 5000 fl. kar se popolnem zloga s cerkvenimi, pri nas veljavnimi, določbami zastran duhovniških zapuščin; naslednik mu je izvoljen dr. Gruša, ki se pa brani visoko čast in težavno breme prevzeti. — Liberalni gospodje so železniške šinje na državne stroške radi iz tujih dežel kupovali, sedanji minister baron Pino je pa podjetniku Lindheimu takoj naročitev preklical, izvedevši, da hoče naročenih 16000 ton železniških šinj iz pruske Nemčije najeti. Naročilo je potem dal avstrijskim fužinarjem. To je nov dokaz, kako dobro je bilo, da so narodno-konservativni poslanci pri volitvah zmagali, ki držijo ministerstvo grof Taaffejevo. Veliko milijonov goldinarjev smo prej v tuje dežele pošiljali za reči, ki jih doma imamo, milijone smo žrtvovali za železnice, a domače fužine stradale so naročil! Tudi liberalnim „bauernvereinerjem“ in njihovim advokatom in kričačem je minister ustavil za 50% znižano

Za poduk in kratek čas.

Možata beseda zoper svobodno odušstvo.

I. L. 1868. dali so se nemški liberalci po judovskih novinah zapeljati, da so postavili zoper odušstvo odpravili. Zastonj je svaril tirolski mešnik in poslanec g. Greuter. Zavladalo je potem tako nesramno odušstvo, kakoršnega še nikdar ni bilo poprej v Avstriji. Vse ljudstvo je upijalo: dajte nam postavnih obramb zoper odušstvo. Nemško-liberalni listi so pa le zagovarjali odušstvo svobodo. Ali takrat niso mogli upitja odrtih narodov zadušiti in državni zbor je dne 18. januarja t. l. pričel obravnavo nove odušske postave. Prvi govornik je bil zgoraj imenovani izvrstni poslanec č. g. Greuter. Njegov govor je liberalne prijatelje oduškov in Judov strahovito potrl in pobil. Glasi se tako-le:

„Nasvetovana nova postava zoper odušstvo mi je premalo ostra. Vendar boljše nekaj, kakor pa nič, in uže to, da se sploh o takšni postavi razgovarjamo, kaže staro resnico, da so trdne zahteve vsakdanjega življenja silnejše od vseh liberalnih besed. Nekaj časa je mogoče narode slepiti, jih motiti. Ali naposled pride resnica na dan: „poštenost velja“. Uže veliko sto in tisoč let iščejo ljudje odgovora: ali in koliko se sme obresti ali činžev jemati od posojenih denarjev? Odgovarjalo je se v raznih razmerah in časih različno. Vselej pa so povdarjali, da je v vprašanjih o kapitalu in obrestih opazno postopati. No, tega mnenja bil sem tudi jaz, ko sem v tej visokej zbornici svaril, kadar so liberalni gospodje v neznanej naglici stebre staremu pravnemu redu v Avstriji podirali in v imenu krivo umljene svobode trgali zgraje, katere je stotine let stara modrost zgradila zoper razsajanje odušstva. Takrat sem svaril in odsvetoval vsakšno naglico. Rekel sem: pregrešek v političnih rečeh se da popraviti, pregrešek v družbinskih vprašanjih pa ne tako; pregrešek v teh rečeh za more pouzročiti nesrečo in propad celim narodom. Žali Bog, da me niso poslušali. Lehkomišelnost začeli so stopati v prepad brezmerne sleparstva. Ljudstvo začeli so odirati, da so se naposled vsi poštenjaki po Evropi prestrašili, ko je kužna rana poknila. Dvakrat uže je obupni klic odrtih narodov prodril do te visoke zbornice, a vselej se je pomoč odrekla, češ, da ne more drugače biti. Sedaj je zaupil isti klic v tretje in misliti moramo, da začnemo prepad zapuščati, v kateri smo zabredli. Pot nas pelja čez bojišče, kder vse polno leži odušskih žrtev. Iz vseh dežel, iz vseh krajev kličejo in upijajo: rešite nas! (Prav dobro, izvrstno)!

Ako sedaj pomislim na l. 1868 pa na to, kar je takrat liberalni minister govoril v pismenem priporočilu, naj se obstoječe postave zoper odušstvo odpravijo, prisiljen sem izreči: kolika prememba po božje naredbi! Takrat je minister

voznino na železnicah. — Hranilnice tirjajo poprek previsokih obrestij ter zalagajo preveč denarja v rezervnih fondih; delivajo sicer darov raznim človekoljubnim zavodom, a veliko boljše bi bilo, ko bi svojim dolžnikom milše bile in manjših obrestij zahtevale. Ljubljanska hranilnica ima 15 milijonov premoženja in 1½ milijona v rezervnem zakladu. — Kranjski deželni glavar Kaltenegger se težko pobira iz Ljubljane; nedavno so mu vendar morali nemčurji napraviti pojedino za slovo; pri tej priliki so renegati Suppan, Garibaldi, Deschmann zopet zabavljali na Slovence. — Preiskava zoper litijškega Vesteneka še ni končana. — V Tridentu na Tirolskem sta dva korporala od našega regimenta štev. 47. dne 27. febr. zvečer na sprehođu bila od 20 Lahov „irredentov“ napadena z noži in kamenjem. Hrabro sta se branila in smrtno ranila več rogoviležev, druge v pobeg zapodila; obleko imata hudo razrezano in tudi v licih sta ranjena; preiskava je pričela. — Na Českem je velika povodenj, ker sneg naglo kopni. — Na Ogerskem snuje poslanec Istoczy družbo zoper Jude; minister Tisca se pa za Jude poteguje! Iz Bosne vrača se več regimentov domov, ki so uže 3 leta tam. Na njihovo mesto pridejo drugi. V Zagrebu bil je dne 8. marca zopet potres, a ni škodoval veliko.

Vnanje države. Papež Leon XIII. se vedno in močno zanimajo za kristijane v jutrovih deželah, zlasti pa za slovanske narode; Armence v Ciliciji so mnogo izvrstnih misijonarjev č. oo. jezuitov poslali; ruskega carja dva sina Sergija in Pavla so pa sprejeti dali v viteški red Maltezo. — Turke in Grke mirijo evropskih velevlad poslaniki v Carigradu, do sedaj brezuspešno, obadva nasprotnika pripravljata se na srdit boj. — Bolgari se branijo staviti železnico do srbske meje, ampak vlečejo na to, da se rumunska železnica pri Svištovu potegne čez Dunaj v Trnovo, Šipko in dalje proti Carigradu! — Bismark je v državnem zboru pokazal, da je tudi proti prijateljem „grobijan“, če se mu vselej od tal ne vklanajo; z nekim liberalcem Struwejem sta se prav neotesano zavravala; drug je drugemu očital, da je nesramen. S papežem začela je pruska vlada baje zopet pogajati se, da škofije dobijo svoje škofo ali vsaj kapitelske vikarije. Menda tukaj Bismarka prijazno lice, katero kaže papežu Rus, več straši, nego vse drugo! — Francozi imajo sedaj največ dela z bližnjimi volitvami. Gambetta hoče na vsak način prodreti. Angleški parlament je sklenol Irce pobrati vse orožje; z bojerci v južni Afriki pa se Angleži za mir pogajajo. Preveč so bili tepeni. General Collei je res mrtev. Krogla mu je glavo prebila. — Otok Ischijo, na Italijanskem je potres grozno razdeval, 200 hiš je podrlih in 150 ljudij usmrtenih. — V Severni Ameriki je 4. marca prevzel General Garfield predsedništvo republike. Stari predsednik Hayes pa je isti den odstopil.